

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

De Rusalii.

Universul, admirabila și adorabila plăsmuire a puterii dumnezeiești, e vecinic același. Nu învechește de loc. Din contră, întinerește din an în an, fiind-că în fie-care an îmbracă haină nouă, pentru a ni-se presenta în nouă splendoré.

Și e covârșitoare splendoréa în care ni-se arată natura tocmai în zilele în cari ne aflăm. Pretutindenea verdéță și flori, semn de viéță, pretutindenea bucurie și desfătare. Dar' numai în natură. În inima omului nu se prea resimte acest dar trimis de sus. Pentru-că inima omului s'a obicinuit să fie rece și nepăsătoare. De aceea, au trebuit să fie instituite anumite sêrbători, cari sêl facă pe om să se lapede de grijile și de contemplațiunile zilnice și cel puțin pentru o zi-nouă să le uite tôte și să se gândescă, că misiunea sa pe acest pământ nu este să apese pe semenul seu pentru a se ridica pe sine, ci să *înebescă* pe semenul seu și cu el împreună să se ridice spre idealuri, spre concepte mărețe.

Sunt frumoșe tôte sêrbătorile noastre bisericesci; dar' nici una nu e atât de impunătoare și de captivantă ca prăsnuirea aniversării pogoririi duhului sfânt. Un act dumnezeesc de cea mai supremă măreție.

Știm, cum durere nespūsă și întristare mare cuprinsese pe Apostoli, când după înălțarea Mântuitorului la ceriu s'au vècut rēmași singuri, fără sfātuitoriu și povēșuitoriu.

Nu multă vreme au ramas însă singuri. Pentru-că puterea de sus a trimis duhul sfânt asupra lor, duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul dragostei, care luminându-le mințile i-a întărit în credința avută, și i-a făcut, ca învăpăiați de sfințenia misiunii ce li-s'a dat, să plece în tôte părțile lumii, vestind celor buni pacea și cuvântul adevărului, dreptatea vecinic nepertitoare.

S'a întâmplat actul la cincizeci de zile dela învierea Mântuitorului, când Apostolii erau adunați la un loc. „*S'a făcut sunet din ceriu, ca de suflare silnică ce vine iute și a umplut tōtă casa unde ședean ei. Și s'au arătat limbi împărțite ca de foc, și au șezut pe fie-care din ei. Și s'au umplut tōți de duhul sfânt și au început a vorbi într'alte limbi, precum le da lor duhul a grăi*”.

Insemnătatea acestui act dumnezeesc este, că prin trimiterea duhului sfânt asupra Apostolilor a fost încuviințat din partea dumnezeirii tot ce Mântuitorul făcuse ca om pe pământ. Cuvântul seu, care și de altcum era dela Dumnezeu, a primit sancționare de sus, a fost decretat de „*adevăr vecinic*”, ear' Apostolii au primit *darul* și misiunea de a-l propaga și lăți printră poporele lumii.

Și de două mii de ani aprôpe îl propagă și lătesc: urmașii Apostolilor, și inima omului pare că tot mai împețrită se face, ear' mintea lui tot mai grea pentru a-l înțelege! De unde însă nu urmază, ca cei-ce *astăzi* au misiunea să-l propage și lătesc, să nu-și împlinesc misiunea cu același zel și abnegațiune, cu care și-au împlinit-o Apostolii, primii urmași ai lui Christos.

Grele zile au avut Apostolii. Și prin grele ispite trece și poporul nostru astăzi. Și misiune de Apostoli avem tōți, clerul și mirenii, cărturarii neamului românesc, misiunea de a ne păzi turma, poporul încredințat nouă spre conducere.

Să ne inspirăm deci de frumoșele idealuri ale bisericii străbune, și să ne ținem poporul adunat în jurul bisericii. Pentru-că precum în trecut numai prin biserică am trăit, așa și viitorul neamului nostru biserică noastră națională îl asigură și garantază. De aceea, dacă nu în fie-care zi, apoi cel puțin în zile mari de sêrbătoare, cum sunt și zilele apropiate, să ne zicem, nouă și altora:

De biserică nu vè înstrăinați!

Crucea biruită.

E mare bucuria între cei mai noi membri ai națiunei singure alcătuitoare de stat, că la congresul studentesc, ținut în sêrbătorile Rusalilor la *Semniț*, crucea a fost biruită, prin faptul, că apărătorii ei, delegația studentescă dela Universitatea din Budapesta a fost huiduită pentru-că și-a apărat în congres punctul de vedere și a propus, ca peste tot tinerimea magiară să și alégă de simbol *sfânta cruce*.

Tinerimea magiară întrunită în congres nu și-a ales însă de simbol *sfânta cruce*; din contră, a înscenat cele mai sgomotoșe orgii când a auzit pomeninduse de cruce, de unde se pôte conchide, că tinerimea dela școlele superiôre din țéră nu mai e magiară, ci *jidana*, dacă nu în întregime, apoi în mare majoritate.

Și dacă presa magiară iubilează și se bucură de această necuviință, dovedesce de nou, că nici ea nu e magiară, ci *jidana* sau *jidănită*. Pentru-că o tinerime cu adevărat magiară, și o presă earăși într'adevăr magiară, nu pôte să fie contrară crucii într'un stat creștinesc, și nu pôte să capete spasaturi când aude pomenindu-se de acest sfânt simbol, care mărturie a fost la cele mai frumoșe învingeri raportate în vremile îndepărtate de poporele unite ale patriei acesteia în contra păgânătății, în contra celor-ce dușmani de mörte erau crucii, puternicii dușmani, pe cari însă crucea totuși i-a biruit!...

La congresul din întrebare au luat parte delegațiuni dela tôte școlele superiôre din țéră; dar' nimeni dintre studenții din provincie nu s'a ridicat să apere pe colegii lor din Budapesta, cari încă la convenirea socială din sêra premergătoare deschiderii congresului au fost făcut propunerea, ca: „elementele străine și cosmopolite să fie scôse din școlele superiôre magiare și tinerimea universitară magiară să accep-teze de simbol al ei semnul sfintei cruci”.

Din contră, tōți s'au sculat pentru a huidui pe propunătoriu și pentru a-l trata cu epitelele cele mai „academice”, scôse din dicționarele evreesci.

Tot așa au pățit-o studenții creștini magiari din Budapesta și în ședințele congresului, batjocoriți și ocăriți fiind la tôte ocașiunile binevenite, pentru „*reacționarismul*” lor scos în luptă în contra „*liberalismului*”!

Și ca lovitură să fie și mai simțitoare, congresul a luat hotărîre se mute fôia oficială a studenților magiari dela Budapesta la Cluj, ca astfel să fie luată puterea acesta din mâna celor din Budapesta, — puși în serviciul „*jesuitismului*”.

Așa. Și acum să mai cuteze studenții magiari din Budapesta să se însuflețescă pentru sfânta cruce și să o mai pună cu puterea în salele lor de învățământ!...

Dar' pe lângă întreaga această bravură, sevrșită din partea studenților evrei la congresul din *Semniț*, Schreib-Moriții dela gazetele jidano-magiare se tem totuși că studenții creștini nu se vor — „*astempăra*”.

De aceea se adresază din vreme guvernului, în special ministrului de culte și instrucțiune publică, provocându-l să facă ordine la universitatea din Budapesta dacă cum-va studenții creștini magiari vor continua să rămână înhămați la carul „*clericalismului*”, și să păsescă în contra lor cu tōtă energia. Și mai ști de nu se va întâmpla întocmai? Pentru-că mare e puterea Evreilor în țéră această, și cercurile înalte țin cont de ea. Dar' tôte puterile lumesci din patria această să se uniască și totuși nu vor puté birui sfânta cruce, care vecinic biruitoare rămâne și vecinic biruitoare va fi. Și din ce e mai mult hilită din partea descreațiilor, cu atât mai adorată va fi ea din partea celor-ce loc 'i-au făcut în inima lor.

Casul în sine luat e însă semnificativ, și l'am remarcat ca să se vadă cine face opinie publică în Ungaria: *Evreii*.

FOIȘORA

Concertul Reuniunii de musică din Sibiu.

— Raport special. —

Sibiu, 27 Maiu.

Ca și altădată astfel și la concertul dat în sala dela „Gesellschaftshaus” în seara de 23 Maiu n. c., Reuniunea de musică din Sibiu a cules lauri binemeritați. Corul reuniunii — prin numeroșele sale puteri (cam 32 dame și 38 bărbați), între cari ca forțe bune artistice se pot ușor distinge vocile D-nei M. Crișan, dșorei T. Simonescu, Eug. Moga, Th. Drexler, D. Olariu ș. a., iar dintre bărbați Dr. Stroia și câțiva dintre cei mai buni cântăreți ai seminarului Andreian — a prestat și de astădată tot ce publicul a putut pretinde dela dînsul. Cu un cor unde majoritatea covârșitoare a cântăreților pe lângă voci bunișore și rutină, posed și sentimentul necesar la interpretarea unei compozițiuni — mai ales când e vorba de interpretarea unei compoziții în care musica ritmică românescă iasă binîșor la ivélă (d. e. Hora de G. Dima), cu un cor alcătuit astfel se pote face mult și în acest eas problema dirigentului e și plăcută și ușoră.

Vorbind despre singuratiche puncte din program constat, că punctul de forță al con-

certului a fost „*Crăiasa ielelor*” de compositor danez N. W. Gade, o cantată scrisă pe sujetul unei balade șvedice pentru cor mixt, soli și orchestră, în care mai cu samă în partea orchestrală se scot la ivélă ici co-lea motive de musică de ale popórelor nordice, cari, aplicate cu multă măestrie, dau întregii lucrări un farmec deosebit. În această compoziție de o extensiune considerabilă am avut ocașiunea a aprecia deopotrivă atât prestațiunile corului și ale soliștilor cât și ale orchestrei. Dintre coruri remarcăm îndeosebi veselul cor Nr. 1 din partea I „*In mare sô-rele s'a ascuns*” cântat cu însuflețire mare.

Ca soliști au debutat cu succes dșorele Eugenia Moga și Delia Olariu precum și Dl Dr. I Stroia.

Dșóra Moga, cunoscută ca bună cântăreță atât la publicul din Sibiu cât și celui din Brașov, a predat bine cântarea „*crăiesei ielelor*” (sopran). Vocea D-sale pe lângă timbrul precis și plăcut este și destul de puternică pentru o sală mare. Se pare însă că se află mai bine în regiunile mijlocii (aproximativ *fis¹-fis²*) și efectul cântării Dsale — netrecând preste marginile diletantismului — în această regiune este aprobe ireproșabil. În regiunile înalte (dela *fis²* în sus) însă e ceva cam ascuțită, ceea ce reduce mult din efec-

tul cântării Dsale. Partia „*crăiesei ielelor*” în care vin tonuri înalte până la *c³*, era mai acomodată vocii dnei Crișan, sau a dșorei *Tinca Simonescu*.

Nu mai puțin conșcențios și bine s'a achitat dșóra Delia Olariu ca solistă în partea de alt (mama lui Oluf). Cu tôte că vibrațiunea continuă și cam pronunțată a vocii trada ôrcum pe începătorea în privința studiului de canto, totuși prin vocea-i plăcută, relativ destul de puternică și prin pronunțarea destul de curată a cuvintelor, precum și prin deosebitul curaj manifestat în cântare a secerat recunoștința binemeritată a publicului present. Vocea Dșorei Olariu ne dă mari speranțe pentru viitoriu.

Eroul sêrii a fost dl Dr. I. Stroia, care, ca interpret al cântecului lui Oluf, a avut de rezolvit problema cea mai grea. Cu vocea-i simpatică și dulce ni-a redat cât se pôte de fidel cântarea când veselă când tristă și chiar desperată a lui „*Oluf*”, eroul tragic al baladei. Am regretat numai, că partea de solo — fiind scrisă pentru voce de bariton — conținea ici co-lea pasagii prea înalte, pentru a căror scôtere la ivélă cântărețul trebuia, câte odată să se opintescă prea tare. De altfel și sala dela „*Gesellschaftshaus*” cu acustica sa destul de defectuoasă, se pare cam prea mare pentru vocea d-lui Stroia, precum prea mare s'a cam

dovedit și pentru publicul român, care, prin prezența sa la concert, și-a ținut de nobilă datorință a încuraja scopul urmărit de Reuniunea de musică.

Ca ultim punct pentru cor a fost „*Hora*”, piesă de concert de G. Dima. Acesta a fost unicul punct, care ni-a adus aminte, că Reuniunea, ce se produce pe scenă, este *românescă*. Și tocmai de aceea publicul a aclamat acest punct mai mult și corul l'a cântat mai bine ca pe tôte celelalte premerse.

Ar fi să mai amintesc ceva despre „*Recitativul și doina*” pentru o voce de sopran și orchestră, din opera populară română de H. Kirchner. Ce privește predarea din partea dșorei Eug. Moga amintesc, că cântăreța a fost bogat resplătită cu aplause precum și cu două buchete de flori naturale. Ce privește compoziția, după judecata ce mi-am putut forma din audirea ei, deși din punct de vedere musical e bine lucrată, — dar' din punctul de vedere al scopului urmărit de autor e puțin reușită. Dl Kirchner este de present cel mai fertil autor de compoziții musicale în tot Ardealul. Și multe din câte am avut ocașiunea a le aud, sunt bune. A scris dl Kirchner și o operă mai mare cu sujet luat din viața poporului sășesc din Ardeal, în care cu succes deosebit a căutat să aplice melodii populare.

Răspuns

la

„Observările critice“

ale domnului Dr. P. Ionescu la opul „Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania“, op. lucrat din însărcinarea Consistoriului metropolitan de Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit etc. Sibiu, 1900 (A se vedea „Flora diocesana“ din Caransebeș, Nr. 8, 9 și 10 anul curent).

(Urmare)

Cele ce am scris despre Ivacicovici sunt lucruri prea notorii, mai ales că și faptele vorbesc. Fericitul Metropolit Șaguna pentru aranjamentul celor patru protopresbiterate la eparchia Aradului, în loc de felicitări ce din incidentul înființării metropoliei îi curgeau ca ploia din toate părțile, a primit dela bărbatul care-i stase mai mult în ajutoriu la înființarea metropoliei, expresiunea unei nemulțămiri, căci deodată cu reînființarea metropoliei nu s'a înființat și episcopie în Timișoara. Eată cum se exprimă Andrei Mocsonyi de Foen într-o epistolă a sa către Șaguna din Ianuarie 1865.

„... Ce se atinge de circularul nu știu ce se dă, fiind dânsul atâta de nefavorabil pentru noi Bănățeni. Împărțirea sau mai bine zis despărțirea noastră făcută prin Esceleția Ta despre noi fără noi, spre învderata daună și perirea bisericii noastre în Banat a căsunat o senzațiune... rea...“

Acuma Escellentissime 'mi iau voia a Te întreba, ce folos avem noi Bănățeni cari am pus atâtea ostănele pentru treba metropoliei, din înființarea ei?

Răspunsul nu poate fi altul decât: Ardeleni au vrut ca să aibă cu ori-ce preț un metropolit și pentru îndeplinirea acestui dor al lor a fost de lipsă:

1. Să fim noi Bănățeni sacrificai.

2. Să fie delăturat congresul nostru, căruia singur competeză dreptul de a hotărî numărul și locul episcopatelor creștine; și așa în loc de a ridica bisericii noastre din Banat un stâlp, ai cutremurat-o întregă.

Însă una mă mângâiește; — că grația Împăratului nostru e nefermărită și că prin această ne vom pute cu năsuințele și rugărilor noastre câștiga un Episcopat aici în Timișoara. Cu mângâierea această mă năsuiesc a liniscesc pe acei, cari în privința asta desperă.

Aceste mi-am ținut de datorință a Țile împărășii Escellentissime, cunoscându-Ți zelul pentru biserica și națiunea noastră, care de sigur Te va îndemna, ca să pășesci împreună cu noi în acolo, ca să putem esopera un congres și prin el la tronul înalt înființarea unui episcopat aici în Timișoara.

Dacă dl Dr. P. Ionescu într-o discuțiune serioasă a aflat cu cale și se încercă a mă ironiza, când mă întreabă: „Sau ți pare rău autorului, că episcopia Timișoarei nu s'a înființat pe timpul lui Șaguna?“ în citatul de mai sus are răspunsul și la această întrebare, care este, că rău a părut tuturor omenilor de bine ai bisericii noastre, că nu s'a înființat episcopat.

săsesi. Nu tot atât de norocos apare în *re-citativul* și mai ales în *doina*, care a prezentat-o publicului cu ocazia concertului, despre care scriu aceste rânduri. *Doina* e un gen de cântare specifică a popoarelor orientale, de care *doina românească* iarăși se deosebește încâtva, având notele sale caracteristice particulare, corespunzătoare firii poporului român. Dl *Kirchner*, de origine din Germania nordică și abia de câțiva ani stabilit în Ardeal, n'a avut destul timp și ocazie a studia caracterul muzicii românești și în special *doina* Românilui.

Astfel trebuie să ne explicăm de ce nu am putut auzi la acest punct din programa concertului aceea ce am fi așteptat să auzim. Ceea-ce am remarcat cu plăcere sunt unele motive de *doină* aplicate ici colea în partea orchestrală a compoziției. De altfel această lucrare făcând parte dintr-o operă mare, o vom pute aprecia mai în detalii numai după-ace dl *Kirchner* ne va da ocazie să auzim într-o lucrare a D-sale de sub titlul: operă populară română „*Mărișora*“.

În fine constat, că toate punctele din program au fost în mod laudabil acompaniate de muzica orășană, care mai ales la instrumentele cu arcuș dispune de forțe bune. În acompaniarea soliștilor din „*Crăiasa ielelor*“ a fost însă în unele locuri prea puternică, ceea-ce totdeauna e în detrimentul cântărețului solist.

pie Timișoarei încă de sub Șaguna, rău le pare și astăzi la toți, cari doresc binele bisericii, și cu ei dimpreună și mie, că acea episcopie după multe cereri și tractative nici până astăzi după aproape patruzeci de ani nu a urmat, și e temere fundată, că până va domni la eparchiile existente de astăzi același spirit de interese locale, și până când interesele mai înalte ale bisericii nu vor fi puse mai presus de interesele particulare, — nici nu se va înființa.

În fine, din cele ce am scris despre episcopul Hacman al Bucovinei reese clar și limpede, că el a sprijinit consecvent pe Șaguna în punctul despărțirii ierarhice de Sârbi, deși în privința raportului ierarhiei românilor față de cea sârbăscă după despărțire avea nesce păreri particulare; „tot el însă a contrariat pre Șaguna eră consecvent în privința planului lui Șaguna sprijinit și de aristocrația bucovineană, ca eparchia Bucovinei să se incorporeze la metropolia din Sibiu. Hacman pre căi laterale, sprijinit de organele guvernului vienez a stăruit, ca metropolia, ce avea să se înființeze, să fie în Bucovina sau o metropolie în Sibiu, dară și alta metropolie în Cernăuți, precum s'a și realizat. Spre acest scop Hacman în anul 1861 a scos la ivelă dintr'un așa zis sinod al preoților din Bucovina „dorințele“ acestei preoții, la care a urmat agera combatere a acelor dorințe prin Șaguna într-o broșură intitulată „*Anthorismos*“, tipărită și în limba germană în Viena la 1862 sub îngrijirea lui Georgiu Hurmuzaki.

Din această broșură și din „*Propunerile*“ lui Hacman și motivarea la sinodul din Carloviț dela 26 August 1864 (colecțiunea actelor pag. 248—285) încă se poate vedea în deajuns în ce steteau diferențele între Șaguna și Hacman, — nu în punctul despărțirii Românilor de ierarhia sârbăscă, ci în privința înființării metropoliei române după despărțire.

Și de aici se vede, că dl critic sau că cetind superficial cele scrise de mine n'a pătruns în adevărul înțeles al cuprinsului întreg, sau că prin citațiuni de fraze rupte din teacă și puse lângă olaltă și aici cu rea credință a căutat să afle defecte și contradicții.

Cestiunea atinsă de dl. critic, că ore fost-ar fi posibil, ca după schimbarea poliției în dualism să fie episcopul Bucovinei subordonat metropolitului din Sibiu, ca o cestiune care numai prin evenimente posterioare neprevăzute s'a format, așa cred, nu compensează la judecarea faptelor săvârșite până la a. 1865.

a) Espunerea istoriei bisericii sârbesci (recte reprivirea în istoria bisericii sârbesci), nu mulțămesc pe dl. critic, pentru-că, dacă înțelegem bi e, e prea pre larg în deosebi ce s'a scris despre metropolii sârbesci, fiind de ajuns a se aminti de biserica sârbăscă numai unde era neapărat de lipsă pentru înțelegerea istoriei bisericii românești, această și pentru încunjurarea speșelor mari de tipariu, cari le plătesc Consistoriul metropolitan.

b) Cele scrise despre legăturile, ce au existat între credincioșii din Brașov, Sibiu și între episcopia Rîmniceului (pag. 25—28) ar fi avut loc la istoria bisericii române după unire și nu la cea sârbăscă.

c) Cele despre sinodul din Chișineu (pag. 95—100) n'ar fi trebuit descrise în opul meu, căci n'ar sta în legătură cu înființarea metropoliei, dar și pentru motivul ca să fie „mai cruțătoriu cu banii bisericei“. — „Mi aruncă criticul că eu aș fi „luat tot ce am aflat, numai ca memoriul să fie mai mare“.

d) În fine, că memoriul nici nu ar fi complet, nefăcându-se nici o amintire despre activitatea literară și fundatiunală a metropolitului Șaguna, căci așa crede dl. critic, că într'un memoriu edat de Consistoriul metropolitan trebuia să se scrie despre activitatea marelui Andrei în toate direcțiunile.

Răspundem:

ad. a) Am spus și la alt loc mai sus, că din istoria bisericii sârbesci am luat relativ mai mult din cauză, că acea istorie pentru noi români nu e așa accesibilă ca istoria bisericii ortodoxe române; la nici un cas însă n'am luat mai mult de cum era lipsă pentru înțelegerea lucrărilor pentru despărțirea ierarhică. Chiar la seria metropolilor sârbesci se află multe momente privitoare la noi români.

Eară momentul speșelor de tipariu suportate de biserică, la care „eu trebuia să fiu mai cruțătoriu“, mi-se pare așa de puțin serios, încât și acesta ar fi putut să mă dispenseze a intra într-o discuțiune serioasă cu dl. P. Ionescu pe acest teren.

ad b) Nu m'a importat ca scriitoriu a arăta aci legăturile, ce au existat între credincioșii din Brașov, Sibiu și între episcopia Rîmniceului, cât mai mult modul cum ierarhia sârbăscă și estindea jurisdicțiunea sa preste biserica română, la care potestatea lumescă fista în ajutoriu, — momente, cari sunt hotărâtoare și pentru încorporarea la sârbi a celorlalți români din părțile ungurene și bănățene, în privința cărora avem prea puține cunoștințe. Eată dar pentru ce am arangiat această materie la istoria sârbăscă și nu la cea românească, cu atât mai mult, cu cât aici sunt arătate și unele tentațiuni de proselitism la care erau expuși și sârbii. Natural mi-s'a părut dară, că aceste momente au locul lor mai potrivit la tractarea despre biserica sârbăscă.

ad c) Cele scrise despre sinodul din Chișineu stau în legătură cu istoria despărțirii ierarhice de către sârbi, pentru că la el au participat aceiași deputați, cari la hotărârea adunărilor din Lugos, (3 Maiu 1848) și din Pesta în cartirul lui Gozdu (21 Maiu 1848) se aleseră pentru congresul din Timișoara convocat pentru realizarea programului satorit în dișele adunări pentru despărțirea ierarhică de către Sârbi. Congresul convocat în Timișoara, pentru unelțirile sârbilor nu s'a ținut; s'a ținut însă în anul următoriu cu *aceași deputați* sinodul din Chișineu, unde cu abandonarea programului despărțirii ierarhice, s'a lucrat sub conducerea lui Dragoș pentru atragerea Românilor pe partea lui Kossuth. Eată dară, că pentru nexul clar al evenimentelor, nu pentru „ca memoriul să fie mai mare“, — eră o însinuire copilărească! — s'au dat loc și acestora în opul meu.

ad d) Abstracție făcând dela aceea, că espunerea „activității marelui Andrei în toate direcțiunile“ nu putea avea loc într'un op, ca acesta, unde se tracteză de despărțirea ierarhică a Românilor de către Sârbi și despre înființarea metropoliei române, — dară cum stăm cu obiecțiunile, că eu aș fi „luat tot ce am aflat, numai, ca memoriul să fie mai mare“?! Cum stăm cu îndrumarea, că trebuia „să fiu mai cruțătoriu cu banii bisericei“?

După ce am arătat până aci, cât de puțin fundate sunt „observările“ critice ale dl Dr. Petru Ionescu, întreb și eu, cum de dsa în o carte așa mare, cum o află însuși, a găsit numai erori și contraziceri și nimic bun. Ori-ce critică, fie cât de aspră, trebuie pre lângă părți rele, să i arate și părțile bune. Resonul acesta nu-l cunoște numitul domn, căci altcum nu putea ajunge cu concluziunea, ce l-a preocupat în totă lucrarea sa, că adică lipsa acestei cărți nu s'a simțit „pentru-că din opurile Preasfințitului episcop Nicolae Popea ne puteam câștiga idei clare despre uriașă luptă, ce a purtat-o providențialul nostru bărbat Andrei Baron de Șaguna pe toate terenurile pentru câștigarea drepturilor noastre“, nu putea ajunge la concluziunea, că „opul meu nu întregesc opurile Preasfințitului episcop Nicolae Popea și la nici un cas nu poate ocupa un loc de onoare lângă opurile Preasfințitului sale“.

Și ore pentru ce a stăruit d. Dr. P. Ionescu să ajungă cu tot prețul la aceste concluziuni? Pentru ca să placă patronilor dsale din apropierea dsale, cari înainte de Dsa pe altă cale au aflat, că de cartea mea nu a fost lipsă, căci aci era cărțile de Preasfințitul Domn Nicolae Popea. Fiind-că prelungă o cestiune de susceptibilitate se învârte totă truda, lăsând la o parte pre d. Dr. P. Ionescu, care ca o slugă credincioasă și-a împlinit lucrul, spre delucidarea adevărului voiu arăta în cele următoare, de a mai fost sau nu lipsă și de opul de față, s'eu erau de ajuns opurile de Preasfințitul D. Nicolae Popea, dacă întregesc sau nu opurile Preasfințitului sale și mai ales, dacă cartea mea la nici un cas nu poate ocupa un loc de onoare lângă opurile Preasfințitului Sale?

Dr. Ilarion Pușcariu.

(Va urma).

† Dr. Eugeniu de Mocsonyi

Immormentarea.

În 29 Maiu n. au fost depuse spre odihnă vecinică în mausoleul din Foen, rămășițele pământesci ale mult regretatului *Eugeniu de Mocsonyi*, în prezența unui public foarte numeros, recutat din toate straturile noastre sociale, care a alergat din toate părțile să și facă datorința din urmă față de bărbatul ilustru al neamului nostru, care astăzi nu mai este.

Serviciul divin a fost oficiat de 7 preoți. Între oșpeți s'a remarcat prezența Prea Cuviosiei Sale a domnului Archimandrit *Hamsea* din Arad, a fruntașilor români din Timișoara, Arad, Lugos, etc.

Societatea „*Petru Maior*“ din Budapesta a fost reprezentată prin presedintele ei dl *Victor Păcală* student în filos. și prin vice-presedintele *D. Stoica* stud. fil.

Dl *V. Păcală* a rostit o frumoasă cuvântare în numele societății, arătând cine a fost *Eugeniu de Mocsonyi* pentru neam, biserică și în special pentru societatea „*Petru Maior*“.

Societatea „*Petru Maior*“ a depus și o cunună pe sicriul scumpului ei mecenat.

Când sicriul a fost așezat în cripta familiară, lacrimi de durere au udat ochii tuturor asistenților. Membrii familiei ilustrate erau zdrobiți cu desevârșire de jalea adâncă ce li-a cauzat această pierdere ireparabilă.

Odihnescă în pace, cel-ce în viață a purtat numele *Eugeniu de Mocsonyi*!

Condolențe.

Întreaga presă română dela noi a anunțat în termeni plini de întristare și cu mare durere de inimă prea timpuria și adânc regretata mörte a ilustrului bărbat al națiunii noastre, Dr. *Eugeniu de Mocsonyi*. Ear' numărul telegramelor și adreselor de condolență, trimise din acest dureros incident la adresa întristatei familii, din toate părțile locuite de Români, e enorm de mare. S'au espedat și din Sibiu numeroase telegrame, din cari reproducem următoarele:

Telegrama Înaltpreasfințitului Domn Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, trimisă Luni, când s'a auzit vestea morții, — d-lui *Alexandru de Mocsonyi* în Budapesta:

Adânc consternat de durere pentru decedarea prea demnului și mult iubitului Domn *Eugeniu*, Vă exprim cea mai profundă condolență, rugând ceriul să Vă întărească a suporta toate cu adevărată resignațiune și să ne aline greaua durere. *Metianu* metropolit

Depeșă P. C. Sale, d-lui Archimandrit-Vicariu. Dr. *Ilarion Pușcariu*:

Domnului *Alexandru Mocsonyi* per Soborsin, *Birchiș*.

Descoper adâncă mea întristare pentru trecerea din viață a scumpului D-vostre frate *Eugeniu*. Exprim condolența mea la jalnica familie.

Pușcariu, Archimandrit

Telegrama dlui *P. Cosma*, adresată Domnului *Alexandru Mocsonyi*:

Ca un fulger din senin ne-a surprins neașteptata mörte a ilustrului teu frate *Eugen*.

Dând expresiune profunde mele dureri pentru pierderea bunului amic, rog pe Dzeu să-ți dea fte putere și sănătate, ca să poți suporta această lovitură a sorții spre fericirea fragedei familie orfane.

Parteniu Cosma.

Telegrama familiei *Cosma*, adresată Dōmnei văduve *Ieresa de Mocsonyi* n. *Horvath de Zalaber*:

Adânc consternați Vă rugăm să primiți expresiunea profunde noastre dureri pentru pierderea prin mörte a ilustrului D-vostre bărbat, rugând pe Dumnezeu să Vă deie putere a suporta cruda lovitură a sorții, aflând mângâiere în dragălașa familie, scumpele mângâritare ale mult cercatei noastre națiuni.

Familia Cosma.

Adresa Reuniunii femeilor române din Sibiu, trimisă Ilustrei Dōmne *Ieresa de Mocsonyi* nasc. *Horvath de Zalaber*:

Ilustră Dōmnă!

Comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu în ședința sa de astăzi, adânc mișcat a luat spre sciință vestea morții iubitelui D-vostre soț Dr. *Eugeniu de Mocsonyi*

și a dat expresiune condolenței sale prin ridicare și la protocol pentru ireparabila pierdere a neuitatului membru onorar și distinsului spriginitor al scopurilor urmărite de societatea noastră.

Mângăierea Văstră, Ilustră Doamnă, fie, că în viață neuitatul defunct s'a bucurat de iubirea și stima unui popor întreg, și amintirea sa neștersă va rămâne la toți aceia, cari ocaziune au avut a-i cunoște calitățile superioare.

După care Vă rugăm, ca pe lângă expresiunea adânc simței noastre condolențe să primiți asigurarea afectuoasei noastre stime.

Sibiu, 29 Maiu 1901. Biroul Reuniunii femeilor române.

Maria Cosma,
presidentă.

Dr. Ilie Beu,
secretariu.

Telegrama domnului Dr. Ioan Rațiu, presidentul partidului național român, trimisă D-lui Dr. Alexandru Mocsonyi la Căpâlnaș:

Primiți cele mai adânc simțite condolențe,
Dr. Rațiu și familia.

Adresa redacției dela „Telegraful Român”, trimisă ilustrului domn Dr. Alexandru Mocsonyi, la Birchiș:

Adânc mișcați de pierderea ce a îndurat ilustra familie de Mocsonyi și cu ea împreună întregul neam românesc, ne facem părtași la nemărginita Dvăstră durere și ne reclamăm partea ce ne compete din doliul general. Deplângem și noi prea timpurie și neașteptată moarte a ilustrului Dvăstre frate Eugeniu, și dorim, ca generala intristare de care e cuprins întreg neamul românesc pentru pierderea unuia dintre cei mai buni ai sei, să imputineze durerile ilustrului Dvăstre familii, ear' puternicul Dumnezeu, dela care vin toate, să vă dea destulă tărie, pentru a pute suporta această lovitură grea cu adevărată resignare creștină.

Pentru redacț. „Telegr. Român”
T. V. Păcățian.

Telegrama „Tribunei” din loc e următoarea:

Dr. Alexandru Mocsonyi

Budapesta.

Primiți adânc simțite noastre regrete.

Redacț. „Tribunei”

Silv. Moldovan.

Dela sate.

Inmormântare cu gendarmi.

Gero-Oșorheiu, 30-Aprile v.

Intre împrejurările critice în cari trăiește poporul nostru, fie ce pas ce 'l facem treabă să ne fie bine măsurat; datori suntem a atrage atențiunea mulțimei asupra pericolelor ce o pot amenința, a-i arăta urmările nefaste, ce poate avea un pas greșit, o abatere dela calea cea adevărată. Cred deci a servi pe ai mei, relatând un regretabil caz ce s'a întâmplat în parochia noastră.

E cunoscută la noi și în împrejurime familia lui Vasiliu Costea a mocanului. Acest bărbat împrenă cu doi fii ai sei, ambii căsătoriți, s'au rupt mai în anii trecuți de la biserică noastră, din motive destul de josnice, și a îmbrățișat așa numita lege a „Nazarinilor”. A eșit dintre frați, din biserică noastră drept credincios și mântuitor, pentru a se arunca în brațele peirei. Nu insist asupra acestui regretabil fapt, fiindcă s'a mai făcut amintire despre el. Destul că disprețul omenilor l-a acoperit de atunci totdeauna și l-a urmărit, până și mort, căci nu de mult a decedat. Asupra modului cum a decurs inmormântarea acestui rățit voiesc a relata, căci cu această ocaziune s'au întâmplat lucruri, cari totdeauna vor înfiera familia Costea.

După ce a repășit din biserică mamă, după ce a desprețuit-o și batjocorit-o fără nici un scrupul cât a fost în viață, era un lucru natural, ca și mort să rămână departe de ea. De acest lucru și-a dat bine sama poporul drept credincios în frunte cu harnicul nostru preot Iosif Stănescu, când s'a împotrivit inmormântării lui în cimitirul bisericeii noastre gr.-ort. Tot asemenea și-au dat bine sama și forurile noastre bisericesti, când au ordonat preotului a nu permite nazarinenilor a fi îngropați în cimitir. Cei doi fii ai sei însă căutau, ca la tot cazul să fie inmormântat în cimitirul bisericeii noastre, neavând alt

loc unde să'l inmormenteze, bine înțeles după ritul lor nazarinien, să fie inmormântat chiar și cu forța. Cu toate întreprinderile fratelui lor, Iosif Costea, învățător în Sebeșul-mare, ei nu putură fi abătuți dela pornirile lor pătimase, în urma cărui lucru fratele lor i-a părăsit întorcându-se la postul său de inv. Astfel neputrăvire fiind din ambele părți, mortul era espus a rămâne neingropat peste timpul obicinuit.

Antistia comunală luând cunoștință de acest fapt și vădând că nu poate împăca spiritele foarte agitate, mai temându-se și de vre-o ciocnire, se vădu necesită a avisa autoritățile civile. Pretura ne dânduși cât de puțină ostenelă a constata cum stau lucrurile în adevăr, și căutând a se ingera pe nedreptul în atacurile noastre bisericesti, a hotărât: că, cu considerare la faptul, că bătrânul Vasiliu Costea, în trecerea sa de la biserică română, nu îndeplinise nici o formalitate, prin urmare se putea considera tot ca credincios al bisericeii gr. ort., îndrumă și încă într'un mod desul de sever, antistia comunală, ca să iee dinpreună cu preotul toate măsurile de lipsă și în timpul cel mai scurt să'l inmormenteze, îndeplinind ceremonialul după ritul bisericeii noastre. În urma acestora antistia comunală a și venit în fața locului spre a lua mortul să'l îngrope, ear' preotul nostru și poporul drept credincios, spre a evita ori ce neplăcere, ce ar fi putut căde asupra lor, cu durere în inimă, se vădură constrânși a permite inmormântarea în cimitir, hotărând să fie însă îngropat într'un loc retras, anume destinat pentru casuri de moarte esecptională. Acolo și săpară grăpa. Luând astfel toate preparativele necesare unei inmormântări, preotul urmat de o mulțime de popor plecă spre casa mortului. Însă toate tura înzedar! Cei doi fii rățaciți incuiară ușa și se opuseră cu totă puterea la estradarea mortului! ba antistia comunală vădând că nu poate pătrunde în casă, aduse un faur, spre a descuia ușa. Aceasta nu întrică cătuși de puțin pe fii rățaciți, ci vădând, că antistia comunală întrebuințează forță, amenințara cu moarte pe cei ce ar fi cutezat a pătrunde în casă. Pentru a evita din nou vre un cas neprevăzut, antistia comunală se îndepărtă, zicând preotului și poporului să astupe grăpa.

Însă despre aceasta nouă împotrăvire s'a făcut arătare la pretură, dechănând ori ce responsabilitate de la sine, și cerând antistia comunală să se iee dispozițiuni nouă.

Era după 6 ore seară; preotul celebra serviciul divin în biserică, când a fost avisat că au sosit doi gendarmi cu ordin expres, ca sub îngrijirea lor să se îndeplinească inmormântarea. Eată o inmormântare făcută sub paza gendarmilor. Ore rușinea aceasta asupra cui poate căde? Numai și numai asupra perduților din familia Costea, cari sub cuvânt că întocmirile din biserică noastră drept credincioasă nu sunt corăspunzătoare, au primit altă religie, și au ajuns acolo că nu se țin nici de una nici de altă biserică, devenind cu adevărat nise oi rățacite.

Preotul cu poporul din nou se îndreptă spre casa mortului, după ce dispuse a se destupa grăpa. Întră acestea însă nazarinenii, o adunătură de unguri din comuna noastră și comunele vecine, urmați de Jidovi, țigani și tot felul de lăpădături din comună, luară mortul și se îndreptară spre cimitir, fiind firm hotărâți că cu puterea chiar se pătrundă acolo. La intrarea în cimitir întâlnindu-se cu preotul, gendarmii provocară pe nazarineni să predece siciul, ceea ce s'a și întâmplat fără opunere, și sub conducerea preotului nostru ajunseră în cimitir cu mortul. Atrăgând preotul atențiunea gendarmilor, acestia provocară pe nazarineni să nu cuteze a intra nici unul în cimitir. Credincioșii înarmați cu lopeți se postară la poarta cimitirului nepermițând nici unui nazarinean a intra în cimitir, un lucru foarte cuminte, căci altcum o neînțelegere era inevitabilă, așa era poporul de agitat.

După ce preotul a îndeplinit tot ceremonialul prescriș, se făcu inmormântarea punându-se crucea deschisă de biserică, căci lemnul ce înadins a fost adus de nazarineni a fost respins; ba temându-se a nu se înlocui preste nopțe, grăpa nopți dearându a fost păzită.

În tot decursul inmormântării s'a observat, că poporul era în o stare foarte agitată,

și dacă o neînțelegere a fost evitată, acesta numai harnicului nostru preot Iosif Stănescu i-se pôte atribui, ne lipsind ca în tot deuna nici de aici cu sfaturile sale părintesci.

Un bun exemplu au arătat însă toți credincioșii întru susținerea și apărarea credinței lor religioase, nepermițând a li-se ataca convingerile lor de credință. Cât despre acea familie rățacită, își pôte ori cine închipui de ce renume se bucură în împrejurime. Huiduită, batjocorită, desprețuită este ea de totă lumea și servece de exemplu celor puțin conștiențioși.

Oșorheanul.

NOUȚĂȚI

Din cauza sfintei sărbători a Pogoririi Sft. Duh, numărul proxim al fôiei noastre va apăre numai Joia viitoare.

Gubernatorul hotelului. Ducele Bernardin de Saza-Weimar-Eisenach zilele trecute s'a căsătorit cu fîca hotelierului Brockenzeiler din Wiesbaden. Tatăl ducelui s'a înfuriat așa de mult pe moștenitorul său pentru această mesallianță, în cât l'a desmoștenit și l'a espulsat de pe întreg teritoriul ducatului. Tinerul Bernardin însă nu și-a făcut mari griji de espulsarea și desmoștenirea sa. Primind ordinul de espulsare a reflectat voios următoarele:

— Fôrte bine! Mă voiu duce deci să guvernez — hotelul socrului.

Cuvântul Regelui. Monitorul oficial al României publică următorul comunicat: „Pentru glorioasă aniversare de 10 Maiu, cele mai căldurose și mai bine simțite felicitări fiind adresate Regelui și Reginei, cu vii urări pentru Majestățile Lor și Altețele Lor Regale, dl ministru președinte al consiliului, este însărcinat să exprime cele mai vii mulțămiri înaltului cler, d-lor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, diferitelor asociațiuni și comunități, comerțului și industriei, tuturor persoanelor particulare, cum și cetățenilor în obște, cari prin adrese și telegrame, acoperite de nenumărate semnături, ca și prin inscrieri la Palat și prin manifestațiuni publice, la cari Capitala a luat o mare și frumoasă parte, s'au grăbit să mărturisescă simțăminte totăuna vii de iubire și profund devotament pentru tron și dinastie.”

Pentru biserică. Domnul Teofil Tulea, notariu cercual, cu ubicațiunea în Hunedóra, a binevoit a pune la dispozițiunea comitetului parochial al bisericeii gr.-or. române de aici suma de 80 (optzeci) corône, în scopul facerii unor trepte nouă de piatră la ușa progadii bisericeii noastre.

Pentru această faptă maritimă i-se aduce și pe calea această mulțămire călduroasă. Hunedóra la 27 Maiu 1901 st. n. Comitetul parochial.

Maial în Lancerem. Corpul didactic din comuna Lancerem invită la Maialul ce se va aranja în 22 Maiu st. v. (A treia zi de Rosalii) în dumbrava numitei comune, cu copiii de școlă.

Ear de va fi timpul nefavorabil se va țină în o sală a școlei. Inceputul la 10 ore a. m. Prețul de intrare de persoană 50 fil. de familie 1 cor. Venitul curat e destinat pe sâma bibliotecii școlare.

Maial în Poiana. Primim invitare la maialul casinei române din Poiana, care se va țină Marți a treia zi de Rusalii (22 Maiu 1901 st. v.) în pădurea din „Staule”. Invitări speciale nu se fac. La cas de timp nefavorabil ținerea maialului se va amâna pe Dumineca viitoare (27 Maiu 1901 st. v.)

Maial în Seliște. Luni în 3 Iunie n. c. (a doua zi de Rusalii) se va țină maialul școlei din Seliște la care se invită onoratul public din loc și jur. La cas de timp nefavorabil maialul se amâna pe Dumineca viitoare. Corpul învățătoresc.

Petrecere în Brad. Ni-s'a trimis invitare la producțiunea împreunată cu joc, ce se va aranja la 21 Maiu (3 Iunie) 1901 în hotelul „Central” din Brad. Venitul e destinat pentru: „Masa Studenților” dela gimnaziul român gr.-ort. din Brad. Prețul de intrare: Loc I. 2 cor. Loc II. 1 cor. 60 fil. Partere 50 cr. Inceputul la 7½ ore seară.

Concert în Sebeșul-săsesc. Reuniunea română de cântări din Sebeșul săsesc invită la concertul ce-l va da în 3 Iunie st. n. a. c. (a doua zi de Rusalii) în sala cea mare a hotelului „La leul de aur” în favorul fondului ei. Inceputul precis la 8 ore seară. După concert urmază joc. Prețul de intrare de persoană: Locul I. 1 cor. 60 bani; Locul II. 1 Cor. 20 bani; Locul III. 80 bani; Galleria 1 Cor.; Locul de stat 60 bani. Bi-

letele se pot procura în prăvălia dl. Victor Săbăduș (piața mare) și seara la cassă. Plus-solvirile se vor publica în ziare.

Cununie. Dl. Elie Ioanovici, cleric abs. și ales preot în Șoimușul-român (tractul Murăș-Oșorheiu) și d-șora Iudita, fîca preotului Nicolau Aron din Laslăul-român, anunță serbarea cununiei lor, care va avé loc Duminecă, în 27 Maiu st. v. 1901, în biserică gr.-or. din Laslăul-român.

La Atena. S'a hotărât, ca la 15 August, studenții români din București să facă o excursiune archeologică în Grecia. Guvernul le va pune la dispoziție un vapor. Cotisația pentru fie-care student va fi de 50 lei dus și întors, plus întreținerea până la Atena. D-nii profesori și particulari cari vor voi să ie parte, vor trebui să plătescă 100 de lei. Rectorul universității din Atena, precum și președintele societății „Ellinismos” dl. Cazazis din Atena sunt deja puși în curent despre această escursiune și pregătesc studenților români o primire entusiastă.

Monumentul lui G. Candrea. Primim următoarele informațiuni:

La 20 Mai, sărbătorea Rusaliilor, urmând să se desvlească la Gratz monumentul comemorativ al regretatului naționalist și profesor George Candrea — comitetul de inițiativă a stabilit următoarea programă a serbării.

Dimineața orele 9½
I. Parastas, oficiat de un preot român, venit anume în acest scop.

Orele 10½ a. m.
II. Solemnitatea desvleirii monumentului, în asistența întregii colonii române din Gratz și a delegațiunilor venite din diferite centre românesce. Cu această ocaziune se vor pronunța discursuri și se vor depune mai multe cununi.

Sera orele 5½
III. Sedință festivă în memoria lui George Candrea.

La orele 7½
IV. Masă Comună, la care se vor peti telegramele și scrisorile de ocazie sosite din patrie.

Domnii cari doresc a lua parte la această românescă serbare sunt rugați a se anunța D-lui Dr. Valer Popescu, (Allgemeines Krankenhaus — Gratz) pentru a se puté lua unele mici dispozițiuni înainte.

Profităm de această ultimă ocaziune pentru a ruga pe puținii domni în întârziere cu listele, să le înapoieze — de urgență, cu ori ce rezultat.

Anunțăm în acelaș timp că după această serbare comitetul de inițiativă va scôte o broșură, cu o amănunțită dare de sêmă asupra întregii gestiuni financiare, și pe care o va distribui la gazete și la toate persoanele cari au subscris sume.

Pe cât suntem informați monumentul acesta se va desvle cu o deosebită pompă. Până acum și-au anunțat sosirea delegațiuni de studenți români dela Universitățile din Viena, Cernăuți, Cluj, Pesta, Leoben, München, Lipsa, Zürich, și București. —

Esamen. Anunțăm cu plăcere, că simpatice D-șora Aneta Mitru din Bacău (România) a depus cu succes eminent esamenul de profesură, la școla ev. luth. de lucru de mână (Lutherschule) din loc. Din lucrurile dela esoposiția acestei școle s'a remarcat bine talentul și dexteritatea D-șorei Mitru și avem convingerea, că școla la care va fi aplicată ca profesură, va câștiga o bună putere didactică.

Notă.

Sunt admiși la esamenul de calificățiune învățătoresc următorii:

Ioan Bănățanu, Moise Bărsăanu, Mihail Petru, Nicolau Căndea, Hareti Russu, Elena Neguțiu, Ioan Popica, Nicolau Șandru, Petru Giurgiu, Iosif Dumitru, Vasiliu Oniciu, Ioan Mardanu, Nicolau Vas, Ioan Terec, Iancu Dragotă, Ana Nicola, Ioan Chivescu, Iosif Cotișel, Maria Ciuruga, Ioan Iancu, Dimitriu Solomon, Augustin Dura, Georgiu Petrinca, Georgiu Bodea, Nicolau Dragomir, Eugen Popescu, Aurelia Preda, Gavril Mateș, Pavel Lazar, Vasiliu Butură, Vasiliu Mateiu, Ioan Simulescu, Gherasim Popa, Iosif Gligor, Ghedeon Henteș, Vasiliu Vēja, Ioan Boldea, Nicolau Bărbat, Sever Chețan, Georgiu Gligor, Alecsandru Furduiu, Ioan Varga, Nicolau Suma, Atanasie Moțiu, Ioan Cocan, Petru Macedon, Nicolau Răuța, Vitoria Vasilie, Nicolau Garoiu, Georgiu Cociș, Ioan Bratilesco, Emil Sămărghifan, Ioan Cotuțiu, Pavel Ioan, Ioan Bogdan, Elena Nan, Nicolae Comaniciu, Ioan Opriș, Nicolau Lancea.

Cărți și reviste.

Au apărut:

„Cursele diavolului, sau nărațiuni populare scose din viața poporului, scrisă de Ioan Bochiș preot român în Borșa“. Sub titlul acesta a apărut în Gherla o colecțiune de istorioare în cari autorul punând în vedere țăranilor (căci pentru ei sunt scrise) multe necazuri și nenorociri isvorite din pismă, cărtă, procese, lenevire, beție și creștere rea, îi îndemna la trezvie, la dragoste frățească, sîrguință și religiozitate și ca mijloc pentru ajungerea tuturor acestora: la cercetarea bisericeii și trimiterea fiilor lor la școală.

Dacă stilul și limba acestor istorioare ar cuadra cu nobleța scopului urmărit de ele, autorul ar fi îmbogățit literatura noastră populară cu o carte de valoare. Și așa însă, cărturarii țărani vor avea bun folos din citirea lor.

„Cursele diavolului“ costă 1 cor. 20 fil., (plus 10 fi porto) și se poate procura de la autor în Kolocz-Borsa, de la librăria A. Todoran în Gherla și de la tipografia diecesană din Gherla (Szamosujvár).

FELIURIMI

Cum se plătesc impositele în Africa.

În statul Uganda, ai cărui sudii negri și-au achitat deja toate impositele pe anul acesta, plățirea se face în naturalii. Era ieftinătatea pentru anul acesta suma de 1,500.000 de milioane de corone și fiindcă locuitorii Ugandei nu se prea îndeleptesc cu moneda, fie-care dintră ei și-a plătit impositele în natură: cu animale, fructe și alte obiecte. Astfel s'a adunat în „palatul“ guvernial: cinci elefanți, o zebură, douăzeci cimpanse, o mulțime de porci, antilope, șerpi, maimuțe, cocori, arici, etc. Când se terminase plățirea dării, palatul părea o adevărată menagerie.

Tren electric în odaie. Sultanul de Maroc e așa de leneș în cât nici dintr-o odaie într'altra nu merge pe jos. Și-a introdus deci prin toate odaile palatului raliu înguste pe cari e așezat un vagon de tren în miniatură, ear' pe acesta e un otoman pe care zăcărește Lenevia Sa sultanul. Când are poftă de a trece în altă odaie, face semn cu mâna, și îndată e pus în funcțiune un motor electric, care duce vagonașul la locul indicat de sultanul.

Ruinele Vavilonului. O expediție științifică germană, care de mai multe luni lucră la săparea ruinelor Vavilonului, a telegrafat zilele trecute la Berlin, că lucrările au dat rezultat multămitor. Ruinele străvechiului oraș sunt deja scose la ivelă și cu excepția arealului — corăspund perfect descrierii din cărțile lui Herodot. După cum se afirmă în scrierile lui Herodot, orașul Vavilon se estindea pe un areal cât ar fi al orașelor Londra Paris și Berlin împreună; săpăturile arată însă, că arealul nu-i era mai mare de cât a cincea parte din arealul Londrei. Palaturile și monumentele de artă, aflate cu ocaziunea săpăturilor, corăspund perfect datelor din Herodot.

Bătrânețea și sexul. Comparând numărul moșnegilor de sex bărbătesc cu cel al femeilor, rezultă că în general femeile trăiesc mai mult de cât bărbații. Proportia e cam următoarea: La 100 bărbați de câte 90 ani se vin 178 femei de aceeași etate; ear' la 100 de câte 100 ani se vin 155 femei de aceeași etate.

Privită cestiunea din punct de vedere al claselor sociale, rezultă că bogătanii dau foarte mic contingent etății înaintate (din cauza traiului prea luxurios), pe când clasele mijlocii sunt abundent reprezentate. De clasă mijlocie a fost și moșnegul Miloș Țiertan, care ajunsese la adâncile bătrânețe de 185 ani trăind în fericită căsătorie 130 ani.

În raport cu profesiunile, mai mult trăiesc preoții; etate respectabilă ajung și artiștii (Michel Angelo a trăit 90 ani, Tizian aproape 100), până când medicii nu se pot nici-decum lăuda cu etate mare. Astfel în timp ce dintră 100 preoți ajung 21 la etatea de 70 ani, dintră 100 medici abia 12 se pot bucura de viața așa de îndelungată.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Veduva protopopăsa a tractului Clușului Prea Onorata domnă Ana Roșescu din Cluș a donat bisericeii noastre întru memoria răposatului ei soț și neuitatului și mult iubitului nostru fost protopresbiter tractual Vasile Roșescu ca născut din această parochiă, un policandru de lemn aurit, foarte frumos sculptat, pentru 16 lumini, în valoare de 140 corone, cu epromisiunea frumoasă, că până ce va fi în viață 'l va provede cu luminările necesare precum și un ornat întreg de vestimente bisericesci foarte frumoase, cu prețul de 180 corone, cu totul a donat bisericeii noastre ornate în valoare de 320 corone.

Subscrișii exprimă pe calea aceasta generoșei donătoare în numele bisericeii gr. or. din Gerö-Oșorheiu sincerile mulțămiri pentru binefacerea sevășită.

Bunul Dumnezeu se-i lungescă firul vieții întru mulți ani fericiti pentru binele bisericeii noastre, răsplătindu-i fapta frumoasă cu plată cerescă! — Ear' pentru sufletul celui mutat din aceste trecătoare soțul Domniei Sale mult iubit, și fost protopresbiterul nostru neuitat, va ruga această sântă biserică pentru tot-deuna în rugăciunile sale pe Atotputernicul se-l așeze în curțile sale, precum este scris — veselindu-se acolo cu cei-ce bine plăcutau lui din veac

Servescă această nobilă faptă drept exemplu de imitare și altor creștini binevoitori și iubitori de sânta noastră biserică.

Comitetul parochial rom. gr. or. al bisericeii din Gerö-Oșorheiu, 14 Maiu 1901.

Ioșif Stănescu
paroch rom. gr. ort.

Grigorie Sas
epitrop

Vasiliu Vereșiu
notariu al comit. paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primesc răspunderea.

Mulțămită publică.

Subscrișii în numele comitetului parochial rom. gr. or. din Gerö-Oșorheiu tractul Clușului ne ținem de sânta datorință a aduce și pe această cale mulțămita publică dreptcredincioșilor și iubitorilor de sânta biserică poporeni din Gerö-Oșorheiu, cari au jertfit cu procurarea mai multor reușite bisericesci la sântele praznice ale învierii Domnului din anul curinte, ceea-ce au înfrumșet mult sânta noastră biserică și anume:

Flore Dan cu soț. Verona, Ilie Dan cu soț. Florica, Vasiliu Opiș cu soț. Floarea, Niculae Dan cu soț. Rebeca și Petru Dan cu soț. Măriuța au donat un ornat întreg de vestimente negre bisericesci în valoare de 76 corone, — Petru Crișan cu soț. Verona, o iconă a s. Treimi în valoare de 10 corone, Teodosia Hurgoiu l. Ilie, un acoperământ frumos cusut cu mătășă pentru Iconostas, lucrat de mâna sa proprie în preț de 10 corone, Alexandru Gavriș cu soț. Verona au compactat un molitvelnic în legătură frumoasă cu 7 corone, Petru Hurgoi cu soț. Floarea n. Vereș o perdea la s. altariu cu 30 corone, mai departe au donat bani următorii: Maria Stănescu n. Cesches preotă 4 cor., Ioan Opiș, candidat de preot 1 cor., Vasiliu Hurgoiu, cu soț. Verona 4 cor., Valeria Hurgoiu fica l. Vasile, 4 cor., Niculae Hurgoiu cu soț. Anastasia 4 cor., Verona Vereș, ved. preotă 1 cor., Ioșif Hurgoiu, cu soț. Nastasia 3 cor., Ioan Hurgoiu fatu cu soț. Florica 2 cor., Ioan Hurgoiu a Petri cu soț. Verona 2 cor., Grigoriu Sas cu soț. Catrina 2 cor., Ioan Nuț cu soț. Anica 2 cor., Ioan Roșescu cu soț. Maria 2 cor., Ioan Vereș cu soț. Măriuța 2 cor., Ioan Chereș cu soț. Maria 1 cor., Vasiliu Opiș cu soț. Floarea 1 cor., Ioan Gavriș cu soț. Floarea 1 cor., Dimitrie Gavriș cu soț. Nastasia 1 cor., Ioan Dan l. Niculae cu soț. Nastasia 1 cor., Ioan Vereș l. Onuț cu soț. Nastasia 1 cor., Nicolau Gheran cu soț. Sofia 1 cor., Petru Vereș cu soț. Măriuța 60 fil., Niculae Sas cu soț. Teodosia 40 fil., din cari contribuiri s'au procurat o perdea la s. altariu cu 30 cor. și una copie de argint de China, aurită, cu 7 cor.

Dee Atotputernicul Dumnezeu, ca acești credincioși creștini și binefăcători se-și afle resplata dela Tatăl luminilor și, nobila lor faptă se servescă de exemplu și altor creștini iubitori de Dumnezeu și de biserică lor.

Comitetul parochial rom. gr. or. al bisericeii din Gerö-Oșorheiu, în 20 Maiu 1901.

Ioșif Stănescu
paroch rom. gr. ort.

Grigorie Sas
epitrop

Vasiliu Vereșiu
notar ac comit. paroch.

Mulțămită publică.

Pentru repararea bis. gr. or. rom. din Deva au contribuit P. T. domnii și domne: Din Hațeg:

DI și Dna Mihai Bontescu, adv. 24-90 cor., Ioan Muntean, contabil 10 cor., Dr. Prașca, medic 5 cor., Aurel Eliu, contabil 70 fil., N. N. 2 cor., V. T. Gheaja, protopresbiter 1 cor., Oltean învțător pens. 40 fil., Iuliu Popoviciu, comerciant 10 cor., B. Popoviciu, comerciant 10 cor., Niculae Teodosiu, dentist 5 cor., Szöllösy Elek, farma-

cist 2 cor., Dr. Augustin Srăitariu cand. de adv. 5 cor., Ioan Cornea, notariu pens. 2 cor., Ioan Baci, comerciant 10 cor., Vasiliu Vutca, comerciant 1 cor., Mihai Bontescu, sosit ulterior 4 cor., Dr. Ioan Papp, cand. de adv. 6 cor., Teodor Făgărășan, proprietar 5 cor., Suma 104 cor.,

Din Deva: Petru Șerban, proprietar mare în S. Toham 20 cor., Ioan Stine comerciant 10 cor., Samoilă Hirsch, comerciant, 6 cor., Iuliu Balog, comerciant 10 cor., Imre Szöllösy comerciant 5 cor., Ludovic Csullai, protopretor 3 cor., Amos Gligor, pretor 3 cor., Simion Horavth procuror 5 corone, Dr. Camillo Horvath adv. 5 cor., Dr. Béla Farkas adv. 6 cor. Suma 73 corone.

Meritul dela colecta din Hațeg este al bunului român-creștin, al d-lui și d-nei Mihai Bontescu adv. în Hațeg. Primescă atât d-lor, cât și d-nii donatori adănea mea mulțămita, Bunul D-zeu le resplătescă!

În numele parochiei Deva:

Deva, Maiu 1901.

George Romanul,
protopresbiter

Nr. 998/901.

[73] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parochi în parochiile de clasa III-a vacante:

1. Săcămaș cu filiile Stăncesti-Ohaba.
2. Muncelul-mare cu filiile Boia-Birzii, Muncelul-mic și Runcul-mic (repețit).
3. Poenița Tomi cu filiile Merisor și Fereșd (repețit).

se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasonate în cōlele B. pentru întregirea venitelor dela stat, despre cari concurenții și pot lua informațiuni dela comitetele parochiale și dela oficiul protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor în vigōre subseminatului oficiu protopresbiteral la terminul amintit.

Dobra, (Hunyad-Dobra) la 8 Maiu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioșif Morariu
protopresbiter.

Să caută

acuisitori, cari posed toate trei limbile țării **pentru un institut de asigurare**. Să primesc **numai** oferte în scris sub „**stabil**“ adresate administrațiunei acestei foi. Nr. [75] 1—8

Tragerea irevocabilă la
25 Iunie 1901.

Losuri „Concordia“
à 1 coronă

Căștigul principal
corone 30.000 corone

recomandă:

banca „Bodencredit“
în SIBIIU.

Nr. 76 1—